

NAPREJ

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Pomen strokovne organizacije.

(V razmišljanje sodrugom, ki se nahajajo v neprestanih mezdnihi bojih s podjetniki.)

Če gre delavec k podjetniku in mu razloži, da ne more izhajati z mezdo, ki jo prejema, in da zategadelj želi, da se mu mezda poviša, mu bo podjetnik odgovoril da mu je žal, ker ne more izhajati z mezdo, toda povišati mu je ne more, ker bi škodoval samemu sebi. V dokaz mu navede podjetnik tudi več dozdevnih vzrokov, da se delavec prepriča, da mu ne more povišati njegove mezde. Dogodi se le izjemoma, da podjetnik izpolni delavčev željo po povišanju mezde, če ne more pogrešati delavca zaradi njegove izredne izurjenosti, ali če ni delavcev, ki bi ponujali svojo delovno moč naprodaj. Pa tudi v tem slučaju je povišanje mezde tako ničlo da ne odgovarja potrebam delavca. Iz tega sledi, da posamezni delavec ne more z uspehom zahtevati od svojega podjetnika da mu poviša mezdo. Če hoče delavec, da se poviša njegova mezda, se mora strokovno organizirati. To pomeni, da se mora združiti s svojimi tovariši, ki delajo v njegovi stroki, ne le v tovarni, v kateri dela, ampak vsi delavci, ki delajo v eni industriji se morajo združiti ali organizirati v svojem strokovnem društvu, če hočejo, da jim bodo podjetniki povišali mezdo.

Tako je tudi z delovnim časom kot z mezdo. Posamezen delavec lahko gre k podjetniku in mu pove, da želi delati dnevno le osem ur, ker ga deseturno delo preveč utruja. Podjetnik ga bo mogoče poslušal, ko mu bo pripovedoval o svoji utrujenosti pri deseturnem delu, ko bo pa končal, mu bo podjetnik povedal, da si naj take muhe izbije iz glave ker radi nje-

gove utrujenosti pri deseturnem delu vendar ne bo ustavil obrata v svojem podjetju po osemurnem delu. Nekaj drugega je če vsi delavci, ki delajo v industriji, zahtevajo, da se deseturni delavnik odpravi in nadomesti z osemurnim delavnikom. Podjetniki bodo poslušali njih zahteve in če se bodo prepričali, da je organizacija krepka, da se lahko bojuje za dosego svojega cilja, bodo odnehali, preden pride do stavke in bodo priznali zahteve.

Posamezni delavec lahko zahteva, da se podaljša šolska obveznost za otroke, da se napravi sanitarne in varnostne naprave v tovarnah in rudnikih, toda njegov glas bo ostal glas vpijočega v puščavi. Če pa strokovno organizirani delavci zahtevajo te naprave in pošljejo še posebej odbor, da predloži te zahteve poslancem v parlamentu, tedaj to ni več glas vpijočega v puščavi, ampak je glas tisočev organiziranih delavcev, ki zahtevajo, da se te naprave izvrše. Poslanci, radi ali neradi, jih bodo poslušali, ozirali se bodo na njih glas ker se bodo bali, da delavci z njimi obračunajo pri volitvah.

Vse pridobitve, ki jih je dozdaj dobilo delavstvo, se ima delavstvo zahvaliti le svoji organizaciji. Noben človeški dobrotnik ni prinesel teh pridobitev delavstvu, ravnotako pa tudi te pridobitve ne izvira iz usmiljenja ki ga imajo podjetniki in poslanci do delavcev.

Če danes ne delajo več 12letni otroci v tovarnah in hodijo v šolo, da se v mladih letih nauče, kar jim bo koristilo, ko odrastejo, so to pridobitve izvojevale delavske strokovne organizacije. Ako ima-

mi, ne more biti občutnega srca. Človek, ki so ga izprebijali na komisarijatu, zna to storiti tudi drugim. V deželi, v kateri tako dolgo ni bilo pravnega stanja, je ljudstvu težko naenkrat razumeti moč pravice. Nemogoče je od njega zahtevati pravičnosti, katere ni nikdar poznal. Vse je samo ob sebi razumljivo tam, kjer ste vi, milostiva gospa, in družba dovoljevali vsa ta strašna nasilstva nad ljudmi. Danes čutijo ljudje močnejše, in če ste danes pogledali na svojo hišino, je to kakor če je dal vaš oče pred petdesetimi leti lakaju klofuto. Ljudje rastejo — in v njih raste čut lastnega dostojanstva, pa vendar ravnate z njimi vedno kakor s sužnji in še vedno vidite v njih živali.

Milostiva gospa! Ne zahtevajte od ljudi, česar jim niste dali. Do sočutja nimate pravice, ker vam je neznano. Ljudstvo je bilo mučeno, in še danes ga mučijo vsi, ki so imeli košček moči nad njim ali je še imajo. Danes, ko je vaša brezdušna vlada uvedla deželo v nered, so občutili vse njene temne sile, da je le senca tista sila, ki jih je tlačila stoletja, in

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

mo danes tovarniške nadzornike, ki pregledajo tovarne in druga industrijska podjetja, če se podjetniki ravnaajo po postavah, ki so bile sprejete v interesu delavskega zdravja, je to delo delavske organizacije.

Delavske organizacije so tisto sredstvo ki služi delavstvu, da se lahko bojuje za zboljšanje svojega položaja. Kje je meja tega zboljšanja, pa nihče ne ve, kajti če so delavci danes prodrli z eno zahtevo, imajo organizacijo, to je sredstvo, da postavijo drugo zahtevo in se zanjo bojujejo, dokler je ne dosežejo. Meje ni torej nikjer. Delavstvo se lahko bojuje s pomočjo svojih organizacij, dokler ne izvojuje takih razmer, da bo delavec res živel v takih razmerah, ki zaslužijo ime, da so človeške.

Delavec je v prispevkih, ki jih plačuje v svojo organizacijo, naložil najbolje svoj denar, ki nosi tudi največje uspehe njemu in njegovi družini v korist. Vsak delavec ki še ne pripada delavski organizaciji, se mora potruditi, da postane njen član, da tako pomaga k zboljšanju delavskih razmer in sološnega ljudskega blagostanja.

Shod v ljubljanskem Mestnem domu.

V četrtek 5. t. m. se je vršil v ljubljanskem Mestnem domu shod, ki ga je sklicala naša stranka. Na dnevnem redu je bil: 1. Položaj v državi (vojna). 2. Položaj v občini (občinske volitve v Ljubljani).

Shodu, kateremu je prisostvovalo okoli 200 ljudi, je predsedoval s. Pastorek. Kot prvi govornik je nastopil s. Bernot.

sedaj so se dvignile te sile in se maščujejo za vse, kar so morale pretrpeti v dolgi noči, ko ni bilo pravice.

Toda v deželi je tudi druga, svetla sila, ki jo ožarja velika misel, ki jo obdaja krasen sen o carstvu pravice, svobode in lepote... Toda drugače, milostiva gospa, ne morem z besedami naslikati slepo rojenim lepote in mogočnosti morja...

Ljudje, ki govorijo in pišejo o ljubezni do bližnjega, so mi bili vedno skrajno zoprni kot lažnjivci in hinavci — predobro poznam življenje, da bi jim verjel.

Da, da, gospodje! Treba bi bilo, da bi imeli pogum za pravičnost. Saj je to vse tako jasno, tako razumljivo.

Kadar govorite o ljubezni, hočete le s sladkimi besedami opojiti svoje bližnje, škripajoče z zobmi od lakote in besa. Domišljate si, da bi, če bi se vam morda posrečilo omehčati srca tistih, ki jih zatirate, da bi nemara oslabili tudi njih pravično maščevanje. Pretvarjate se, kadar imenujete brate ljudi, ki ste jih zatirali. Lažete se, če oznanjate ljubezen tistim, v katerih srca ste sami posejali zavist, gnev in srd.

MAKSIM GORKIJ:

Odgovori.

(Konec.)

Dopise pišete, učeni ste, mogoče da ste čitali tudi knjige, v katerih se opisuje mužikovo življenje. Kaj morete zahtevati od njega, ko niste nikakor znali zboljšati njegovega življenja, dobrovedoč, kako živi? A sedaj vam je izpremenil življenje na slabeš in vas prisilil da pišete z roko, tresočo se od strahu, dopise polne obupa, človeku, ki ne more — to bi morali vendar vedeti — razpršiti vašega strahu, vendar še boli — kako neki! Odplačilo je naravno. V deželi živimo, kjer so doslej ubijali ljudi za kazni z udarci palic, v deželi, kjer so ljudem lomili rebra, kjer so za samo zabavo tolkli ljudi v obraz, kjer so delali ljudem neizmerno silo, kjer so bili načini mučenja že odurni, blazno, sramotno raznovrstni. Ljudstvo, vzgajano v šoli, ki je le preveč podobna peklenkim mukam, kakor so jih slikali ljudem, ljudstvo vzgajano s pestmi, z metlami in nagaika-

V svojem enournem govoru je natančno orisal položaj v državi, ki je neznošen zaradi reakcije ki vlada. Naglaševal je, da je edina rešitev delavnega ljudstva v socialističnih organizacijah, v katerih pa morajo člani izvrševati svoje dolžnosti. Ko so padli iz množice medklaci o voditeljih, ki so že često zapeljali delavstvo, je govornik povdaril, da delavstvo ne sme poznati bogov v stranki in da je bilo samo krivo, če je bilo zapeljano, ker se ni brigalo za delo v organizacijah, ker ni izvrševalo kontrole in je pričakovalo rešitev od svojih voditeljev.

Govornik je prešel nato na vojne, ki niso vojne delavnega ljudstva, pač pa vojne kapitalistov s kapitalisti. Vojne nevarnosti bodo toliko časa ogroževale narode, dokler se ne bodo spametovali ter s svojimi socialističnimi organizacijami prevzeli v roke državna krmila. Zato pa morajo vztrajno delati ter se pridno posluževati najboljšega svojega orožja, ki so ravno volitve. Vendar pa je treba pomisliti, da nam ne gre za število in tudi ne za stranko, pač pa za kvaliteto in za socializem, katerega sredstvo so ravno naše organizacije s politično na čelu.

S. Bernot je nato prišel na podrobnosti o ljubljanskih volitvah. Razložil je predvolitve, ki bi jih naj izvršile politične stranke, ki pa se jih vse branijo. Povedal je, da stranka ne more biti za bivšo koalicio, ker si ne pusti vezati rok, kakor so si jih bivši socialisti z dr. Peričem na čelu, ki je v Ljubljani tako sijajno delal za ministerializem v občinah. (Glej uvodnik v našem listu št. 217, z dne 27. septembra.) V teh predvolitvah bi se natančno določilo število mandatov posameznih strank, nakar bi sestavili skupno listo, ki bi jo nosili kandidati posameznih strank, kakor bi pač prišli na vrsto po izvršeni delitvi dodeljenih glasov. Te predvolitve bi imele to prednost, da se ne bo treba vezati posameznim strankam, kar bi bilo sicer nujno potrebno, če hočejo opozicionalne stranke prodreti proti izjemnemu volilnemu zakonu, ki je nalašč skovan za demokrate.

Zbrani zborovalci so z navdušenjem sledili govornikovim izvajanjem. Za s. Bernotom je nato govoril s. Svetek, ki je utemeljeval nekatere predgovornikove točke ter pozval zbrane sodruge k stvarni debati. Oglasil pa se je le en delavec, čeprav je s. Bernot še prav posebno pozival sodruge komuniste, naj izrazijo proti izvajanjem svoje morebitne pomisleke, to

Pač ste odkritosrčni, če pridigate svojim bližnjim: Ljubite nas! Toda za te besede skrivate druge, bolj resnične: Prenašajte potrpežljivo, ne budite se, ne godrnjajte zaradi težkega jarma dela, ponižanja in revščine, ki smo vam ga napravili. Toda vsi se drzno lažete, kadar pravite svojim sužnjem: Tudi mi vas ljubimo.

Sužnjem ni mogoče ljubiti. Le sovražiti jih je mogoče, ali pa se jih bati.

In iz strahu pred njimi učite sedaj svoje sužnje ljubezni.

Evangelij? Njegove strani so že davno otipane z umazaniami rokami silnikov, toda po njem segate kakor po orožju, da bi se rešili povodnji pravičnosti, ki je sprejela tako okrutne načine.

V vaših srcih sploh ni ljubezni. V sebi imate tri stooke pošasti, ki pazno gledajo na vaš zaspani mir, na ravnovesje vaše duše, da se ne bi v njej dvignila resnica življenja in stvarjajoči nagon; v vaših srcih prebivajo trije Cerberi: pohlepnost, prostota, laž.

pa zlasti zaradi tega, ker imajo baje že sklenjen dogovor s klerikalci. Oglasil pa se ni nikdo, čeprav je bil navzoč izmed komunistov Fabjančič in od Unije g. Zupanc. Kaj se hoče, bali so se blamirati se! Ob 1/29. zvečer je končno s. Pastorek zaključil shod, ki je trajal od 6. popoldne dalje. Ta shod je pokazal, da so socialistični shodi v Ljubljani krvavo potrebni, zlasti pa zaradi tega, ker je nezavedno ljudstvo pričelo sanjariti o — nekakšnem nadstrankarskem delu, ali še boljše o pomoči iz nebes. Treba pa mu bo dopovedati, da se bo samo rešilo s svojim vztrajnim, nesebičnim delom. V petkovi št. »Jutra« je g. Zupanc priobčil poročilo o našem shodu v zasmehljivem tonu, na shodu samem pa se ni upal odpreti ust, ubogi demokratiški suženi!

Politične vesti.

+ »Jutrovci« se pripravljajo na ljubljanske občinske volitve s tem, da se sladkajo volilcem na vse mogoče načine. Državnim nameščencem obetajo deveta nebesa, minister Žerjav objavlja v svojem »leibžurnalu« svoje ukrepe protidraginjske akcije, na tihem pa se vsi skupaj prav prefrigano smejejo. Ja, ja, obleka, obutev in mast bo cenejša, cenejša pa bodo tudi živila za uradništvo, če bo volilo demokrate. Pričakujemo, da bo zavedno delavno ljudstvo pri bližajočih se volitvah pokazalo, da ne gre demokratom na li-manice!

+ Vojno ministrstvo se je odločilo vpoklicati novembra meseca t. l. letnik 1902. »Živijo militražem!« si mislijo gospodje v Belgradu, zakaj prav dobro žive na račun ljudske nezavednosti.

+ »Tribuna« je naslovila na vojnega ministra sledeča vprašanja: 1. Zakaj je odpotovala na Dunaj gospodična Zorka A. Vasiljevičeva in g. Dimitrije Mijalković, ravnatelj zavarovalne družbe »Srbija«? Ali mar ne zato, da prejmeta provizijo v znesku 6 milijonov kron za prodajo municije naši državi? 2. Kateri Srb je to, ki preti s tožbami in velikimi aferami, če ne bodo tudi njemu izplačali provizije, ki jo je prejel tudi g. Fijuček, beograjski agent? 3. Ni li morda prejel general g. Vašić neko preteče pismo od omenjenega Srba in ni li vsled tega pisma ponudil tovarnar municije na Dunaju g. Mandl nezadovoljnežem odškodnino v znesku 2. milijonov kron? — »Tribuna« je naslovila na vojnega ministra že večkrat senzacio-

Tudi spoštovanja do ljudi ne poznate — kako pa hočete spoštovati druge, ko ne spoštujete sami sebe?

Ne opravičujem okrutnosti, iz katere ste sami napravili zakon življenja, le pravim, da ni v deželi, v kateri ste dali prosto pot samovolji in nasilstvu da ni v tej nesrečni deželi med vami ne enega pravičnega, ne enega, ki bi zaslužil sočutje...

(Priobčujemo navedeno črtico slavnega ruskega pisatelja Maksima Gorkija, iz katere lahko razvidimo, kako težavno je prosvetno delo v sovjetski Rusiji. Ljudstvo je v kljub brezštevilišnim šolam še vedno zelo nevedno. Upati pa je, da bodo zaznamovale šole vseh vrst z vsakim letom večje uspehe. Ruska revolucija je bila na vsak način zelo riskirana, saj se ruskemu mužiku še danes niti ne sanja o socializmu. Zato je tudi jasno, zakaj so morali pričeti ruski boljševiki s kompromisi, ki jih bodo še leta in leta obremenjevali. — Opomba ured.)

nalna vprašanja, iz katerih lahko vsak otrok spozna, da je korupcija pri nas brezmejna, to pa v vseh ozirih.

+ **Beograjski demokrati** so se izrekli za vidovdansko ustavo, ki se nikakor ne sme revidirati, ker je njen ustvaritelj bila demokratska stranka. Ta svoji ukrep opravičujejo z obstoječimi razmerami, ki da so neznozne. Tega pa gospodje ne pomislijo, da so jih oni sami ustvarili!

+ **O generalu Wranglu** smo že veliko pisali. In morda ne bo odveč, če vnovič pribijemo sledeče: General Wrangel je zopet ovrigel izjave dr. Ninčiča in Pašiča, ki sta trobila v svet, da je g. Wrangel na naših tleh strogo nevtralen ter da uživa samo naše gostoljublje. General Wrangel je namreč na svojem inspekciskem potovanju po Dalmaciji smatral za potrebno, izjaviti da zunanja politika sovjetske vlade ni po volji ruskega naroda, ki se ne more svobodno izražati. Do tu nimamo prav nič proti njegovi izjavi. Toda izjavil je še: Moje čete so sicer zaposlene v različnih privatnih in državnih službah, toda vedno pripravljene, da bodo posegle v boj za končno osvoboditev od boljševiškega nasilja. In je še govoril o pomoči boljševikov Kemal paši in Bolgariji. Njegova izvajanja so popolnoma jasna. Nastopil je v tej pozi, da spozna vsa naša javnost, kdo je on, ruski »glavno komandajušči« v državi SHS, ki rešuje Evropo in Ruse v Rusiji? Kajti beograjska vlada ga protežira na vse mogoče načine in troi na svojem ozemlju armado, ki je vsak hip pripravljena na boj. Kakšne cilje zasleduje s tem tista beograjska vlada, ki se niti najmanj ne briga za koristi jugoslovanskega naroda? Zakaj nešteto sto milijonov smo že izdali za caristične pritepenice, medtem ko nam primanjkuje denarja za šole, bolnišnice itd. v neskončnost.

+ **Belgrajska vlada** se je izrazila proti sklicanju narodne skupščine pred 10. novembrom, ker ne zahteva tega »zunanji politični položaj«. Koliko časa bomo še trpeli naševanje beograjske vlade?

+ **Kraljevič Jurij** je odklonil vladne predloge v obliki ultimata ter zahteva z neumorno energijo večjo apanažo, ker se je pri privatnikih strahovito zadolžil. Vlada ga je vprašala, če upošteva in če se hoče pokoravati »dvorskim statutom«, kraljevič pa je odgovoril, da na taka vprašanja ne bo odgovarjal. Nekega lepega dne bomo še kaj izredno zanimivega brali v vladnem uradnem razglasu.

+ **Iz Belgrada** prihajajo vesti, da se je Radić odločil priti v Belgrad. Sporazum z vladnimi strankami je dosegel poslanec Anđelić. V bližnjih dneh bomo videli, koliko smemo zaupati tem vestem, ki so v Belgradu vzbudile ogromno senzacijo.

+ **V Mudaniji** so morali prekiniti zavezniški pogajanja s Turki, ki niso hoteli prav nič slišati o kompromisih. Zavezniški zastopniki so odpotovali v Carigrad, kjer bodo počakali novih navodil svojih vlad.

+ **Komunisti iz Reke** so prosili za potne liste v Carigrad, kjer mislijo stopiti v turško armado.

+ **V Brnu** so aretirali poročnika Novakovskega, pobočnika generala Podvinskoga. Njegova aretacijav zbuja obilo senzacije ker je kradel tajne vojaške spise ter jih oddajal madžarskemu poslanilstvu v Pragi.

+ **Iz Prage** poročajo naknadno, da je dr. Švehla vrnil svoj mandat predsedniku republike dr. Masaryku, ker ni mogel sestaviti nove vlade.

Kongres nemške neodvisne socialistične stranke v Geri je sprejel skoro soglasno sklep zedinjenja s socialistično stranko. Proti je glasoval le stari Ledebour in še osem delegatov. Ti so se organizirali ter sklenili izdajati tednik »Klassenkampf«, v katerem bodo nadaljevali taktiko bivše neodvisne socialistične stranke. Nova grupa je seveda obsojena, da bo ostala brezizrazna sekta.

Sovijske oblasti v Moskvi so na jele za več milijonov sovjetskih rubljev v glasovitem vrtu Eremitaži lokal, ki so ga spremenile v igralnico, slično oni v Monte Carlu. Čeprav je še vedno v veljavi zakon, po katerem so strogo prepovedane hazardne igre, hazardirajo v tem lokalu vsako noč za milijarde! Toda to še ni vse. Za zaščito igralnice je postavljena posebna četa rdečih gardistov, ki je do zob oborožena! Ljudski komisar in predsednik sovjetoj Kamenjev izjavlja, da je mogoče samo z dohodki omenjene igralnice vzdrževati proračun mesta v ravnotežju! Toda moskovska igralnica ni osamljen slučaj! Iz poročila petrogradskega boljševiškega tiska je razvidno, da odpada od skupnih dohodkov maja meseca lanskega leta 70 milijard sovjetskih rubljev na dohodke igralnic! Ta številka govori dovolj jasno o boljševiški morali!

IV. kongres komunistične internacionale se bo vršil v Moskvi ob priliki petletnice boljševiške revolucije 5. novembra. Na dnevnem redu je: 1. Internacionalni pomen oktoberske revolucije. 2. Ofenziva kapitala v zadnjem času. 3. Komunistična informativna služba. Kongresu bo prisostvoval sam Lenin, ki bo govoril o perspektivah svetovne revolucije.

Dnevne vesti.

V Tržiču je neurje v petek zvečer napravilo ogromno škodo. Bistrica je izstopila, vzela s seboj več mostov, podrla jeze zasula ceste ter zahtevala dve človeški žrtvi. Prostori ob vodi imajo obliko pravcatih razvalin.

Na madžarski meji so prijele naše oblasti več tihotapcev, ki so tihotapili neželjene karte za igranje. Globa znaša 24 milijonov kron. Ignjata Polaka in Antona Hovena so poleg tega še aretirali.

V Srbiji se je zopet dogodila železniska nesreča. Trčila sta skupaj tovorni vlak in osebnj vlak na kolodvoru Obradovac-Stolca. Človeških žrtev ta nesreča baje ni zahtevala.

Listnica uredništva. Z Jesenic smo prejeli daljše poročilo, ki ga bomo priobčili v prvi prihodnji številki. Na to poročilo opozarjamo sodruge.

Ljubljana.

V »Unionu« se je vršilo v petek dopoldne veliko manifestacijsko zborovanje o našem prometu. Zborovalci so sprejeli resolucijo, ki obsega 16 točk.

Prva operna noviteta nove sezone bo v torek, dne 17. oktobra. Izvaja se znamenita Smetanova opera »Tajnost« (Tajemství).

Prvi nastop g. Betetta kot člana Narodnega gledališča v Ljubljani so bo vršil v nedeljo, dne 8. t. m. v vlogi Kecala v »Prodani nevesti«. Kot ljubljene slovenskega občinstva je pel to vlogo gospod Betetto že pred leti v Ljubljani z največjim uspehom in pozneje z enakim uspehom na bližji dunajski dvorni operi. Ostale glavne vloge izvaja g. Lewandovska (Marinko), g. Matačičeva (Esmeraldo), g. Šimenc (Janka) in g. Mohorič (Vaška).

Dašje sodelujejo ga. Štiligojeva, ga. Smolenska, g. Cvejič, g. Debevec in g. Brautuž. Opero dirigira kapelnik g. Balatka, režijo vodi g. Bučar.

V laharnici na Bleiweisovi cesti je nastanjen cirkus »Drina«, katerega člani nastopajo vsak večer ob pol 9. z čudovitimi atrakcijami nakar se vrši mednarodna borba. Zastopanih je 10 narodnosti.

Celje.

Čudne ovire. »Svoboda« je dobila dovoljenje od šolskega sveta, da uporablja telovadnico na meščanski šoli. Če imajo »Sokolci« to pravico, jo ima tudi »Svoboda«, če smo pravični, kakor trdi »Jutro« o županu. »Svoboda« je pričela s telovadbo. Že prve dni je imela več telovadcev, kot »Sokol« in »Orel« skupaj. Kar naenkrat pa je g. Serajnik, ravnatelj meščanske šole vstop v telovadnico — prepovedal z motivacijo, da mora imeti sklep šolskega sveta. G. Serajnik pa je bil pri dotični seji šolskega sveta — zraven! Ne vemo, ali je to nagajivost, ali prašen birokratizem, ali celo zloba. Oprostite g. ravnatelj Serajnik, ali tako je! Od vas smo pričakovali več — — —. Potem pa pravijo, da s. Leskošek hujška zoper učitelje! Če bo tako šlo, bo še bolj, posebno pa proti pijancem.

Pogovor dveh celjskih meščanov.

Franc: Ali je res, da se bližajo volitve? Štefan: Najbrž mora že biti, ker celjski mestni očetje demokrati lovijo kaline. Franc: Kako pa? Štefan: Ja vidiš, ti se moraš pridušiti, da si demokrat in potem dobiš koncesijo za zastupljanje naroda. Franc: Kaj pa je koncesija za zastupljanje naroda? Štefan: Tega pa ne smem glasno reči, ker bi se mi znalo tako zgoditi, kakor strokovnemu tajniku Leskošku, kateri je bil kaznovan, ker je razžalil gostilničarja z navedeno oznako. Franc: V kakšni zvezi pa je potem zadeva kalinov z celjskimi demokrati? Štefan: V tej, da dodelijo kolikor mogoče veliko gostilničarskih koncesij svojim pristašem. Franc: Zakaj pa ravno svojim pristašem? Štefan: Ker bo najbrž zopet golaš glasove plačeval. Franc: Ali dodeljuje mestna občina gostilničarske koncesije? Štefan: Dozdaj še ne, ker če bi mestna občina dodeljevala koncesije, bi bili vsi demokrati v Celju gostilničarji, gospe pa natakariče. Franc: Meni se vendar čudno zdi, ker imajo demokrati samo 12 mandatov, JSS 10, NSS 6, SLS 4, kako bi potem mogli demokrati odločevati? Štefan: Ker 12 in 6 = 18; sedaj toraj veš, pri čem si!

Maribor.

»Tabor« je moral še eno povedati na naslov našega dopisnika. Previdno se je izognil dokazu, da ne sedijo pri nas, temveč v njegovem uredništvu ljudje s provokaterskimi manirami, ki denuncirajo svoje stanovske tovariše pred oblastmi, pa je navrgel našemu sodrugu še eno psovko k vsem prejšnjim. Imenoval ga je kopitarja. Čemu? Zato, ker je čisto nakratko obsodil zadnjo mariborsko slikarsko razstavo, da je bila v splošnem zanič, ne da bi Taborcem še s podrobnostmi dokazal, da je temu res tako. Pustimo na stran konštatcijo, da morajo biti pri »Taboru« proketo strokovnjaško naobraženi žurnalisti, ki še tega ne vedo, da se kronistično prirejena notica nikoli ne more spuščati v podrobnosti. In konštatirajmo nekaj drugega: po »Taborovem« nazoru se ne sme imenovati samo tisti kopitar, ki ne pove naširoko, zakaj je kakšna reč slaba, temveč tudi dotični, ki ne pove, zakaj je ka-

ka reč dobra. »Taborovi« kritiki nam še do danes niso razodeli, zakaj je bila umetniška razstava dobra, torej spada jo nedvomno v zoološko vrsto kopitarjev. Drži! Je pa razloček med kopitarji in kopitarji: »Naprejevi« imajo kopita za to, da prisolijo žnjimi »Taborovim« od časa do časa kakšno po glavi, »Taborovi« pa jih imajo za to, da jo ložje pobrišejo pred »Naprejevimi«. V zadnji notici so namreč povedali, da se unaknejo vsakemu nadaljevanju tep olemike. Dober tek!

V zadnji »Volksstimmi« se je oglasila neka »organizacija SPJ« iz Studencev z dolgo izjavo proti sedanjemu režimu »g. Bernota« v stranki in »gešftsocializmu«, ki ga oznanja »Naprej«. Če se ne motimo, je bila ta »organizacija« poleg mariborske najbolj hitra v izvrševanju socialističnih dolžnosti do stranke, zato gre vsekakor prva beseda okrog »gešftsocializma«...

Pri nogometni tekmi, ki se je vršila zadnjo nedeljo med močnim prvakom »Mariborom« in našo »Svobodo«, je zmagal »Maribor«, ampak tako, da moramo biti veseli. Rezultat 4 : 1. Kako dobro se je »Svoboda« držala, je razvidno iz tega, da je »Maribor« svoje gole vse zabil v prvem polčasu, dočim je v drugem polčasu »Svoboda« enega napravila. »Maribor« pa nobenega. Če bi »Svoboda« stala tudi v prvem polčasu kakor v drugem, tedaj ne vemo, kako bi bilo z »Mariborovim« prvenstvom. Prihodnjč bodo naši fantje to izkušnjo gotovo izrabili. Res moramo obžalovati, da ni mogoče (?) spraviti skupaj tistih par tisoč kron, ki so potrebne za reden training na lastnem prostoru. Pričakovati je, da ostane »Svobodi« po današnji tekmi med »Mariborom« in »Makom« drugo mesto mariborske nogometne tabele.

Diskusijski večer tukajšnje »Svobode« bo v sredo 11. t. m. ob pol 20. v mali kazinski dvorani. Predavanje o zgodovini starega veka.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 63 Din, 1 lira 2.68 Din, 1 francoski frank 4.76 Din, 1 češka krona 2.07 Din, 100 nemških mark 2.69 Din, 100 avstrijskih kron 8 par. V Curihu velja 100 naših kron 2 švicarska franka.

Repertoir Narod. gledališča v Ljubljani.

Drama:

Nedelja, 8. okt. R. U. R. Izven.
Ponedeljek, 9. okt. »Hlapci«. Red D.
Torek, 10. okt. Zaprto.

Opera:

Nedelja, 8. okt. »Prodana nevesta«. Izven.
Ponedeljek, 9. okt. Zaprto.
Torek, 10. okt. »Triptychon«. Red E.

Dopisi.

Hrastnik. Prebral sem 37. številko »Delavskih Novic« v nadi, da najdem morda kaj stvarnega. Zmotil sem se. Saj ni nič čudnega, da je tako; pri njih so vendar zbrani ljudje vseh barv in od vseh strani. Med njimi je tudi g. Karavaner, ki je bil v Nemčiji krščanski socialc, zdaj se pa postavlja pri nas, da je bil med vojno četovodja, češ, nekaj že znam in zupanja sem tudi vreden. — Pri nas je postal predsednik. Ko mu na plačilni dan niso nabasali polne bisage, je postal precej drugačen, kakor je bil prej. Navadil se je kot klerikalec v Nemčiji pečenke in črnega vina. Klical je, da naj ga ubijejo, česar seveda nihče ni hotel storiti. Poma-ga si s tem, da pisari neumnosti v Štefa-

novičev trobilo, ki rado objavlja take zmedenosti. Pišejo pač vsi in vsake sorte ljudje tako, kakor so nekaj zidali babilonski stolp. Radi tega se mi ne bi razburjali, svetujemo pa, da si prihodniče bolje ogledajo ljudi in ne psujejo nedolžnih! Saj menda že vedo, da laž ne gre dalje kot iz ust v nedrje. Tudi zlate marke, ki jih hranil g. Handžar, da jo v slabih časih mahne preko meje, ne bodo pomagale. Kar se tiče mojega dela med stavko, nisem delal nikomur preglavic, čeprav je škoda, da je bila stavka taka... Tudi nisem nikogar med stavko vabil na delo, pač pa sem delal na to, da si med stavko iščejo zaslužka drugod. Obrekovalec se niči noče spominjati, da sem pomiril maso v Trbovljah, kjer mu je že slaba predia. Naj se raje skriva pred ljudstvom, zakaj, ve sam in ljudstvo tudi že spoznava. Sicer pa vedo itak vsi trezni, da spadate na Studenec, dokler se ne poboljšate. Čudi se vam nihče ne, ker je glavni vaš svetovalec ženska. Kjer je ženska gospodar in volk mesar, so zmiraj klobase, zato dišite že od daleč! — Anton W e r d e n, rudar v Hrastniku.

Dopis z Jesenic v predzadnji številki »Delavskih Novic« je pojasnil, kako je

nekaj delavcev, ki se sami nazivljajo »napredne, ekstremne, strokovno, razredno zavedne delavce«, še daleč od pravega socializma in od razredno zavednega stališča! Pa jim ne zamerim, ker več verjamejo gospodom Štefanovičem kot pa samemu sebi. Vem, da so delavci že večinoma vsi trdno prepričani, da bodo dosegli uspehe, le s pravim pozitivnim delom v organizaciji, ne pa z različnimi strankarskimi blatenji po časopisih! Torej s škandali na dan in jih takoj odstraniti, pa bo rešen proletariat! Zakaj niste takoj javno vprašali gospode? Ing. pri obnovi vodne napeljave za gonilno silo tovarne na Savi, ali res ni v Sloveniji dosti pomožnih delavcev za navadna dela, da je tukajšnja tvrdka morala dobiti delavce tujezemce Wranglovce? Gotovo ste se bali zamere ter škandala bivšega avstro-ogrškega častnika g. Stegarja, ki je sprejemal v delo tujezemce, domače delavce je pa šikaniral in jih odpuščal od dela! Tega niste poročali v časopis, ker upate da se bo gospod Stegar sam spreobrnil, kot se je bivši avstrijski dobro znani učenik zatiranja revolucionarne misli, g. Štefanovič, in da bo pristopil v neodvisno organizacijo, pa prevzel mesto kakega tajnika, ker menda

je sedaj »brezposeln«. O škandalu, ki se dogaja pri tej tvrdki pa ne poročate. Ali ni škandal, da delajo delavci pri tej tvrdki danes, ko je zakonito priznan Surni delavnik po 16 ur na dan?! Hoteli bi vedeti, ali ina tvrdka tozadevno dovoljenje od politične oblasti, katero predpisuje zakon za daljši delavni čas. Kje je okrožna strokovna komisija? Kje je obrtno nadzorništvo? — Vse spi! Takih in podobnih škandalov je nešteto, in jih bo še vedno več, ako boste sami sebe z blatom obmetavali in kapitalizem ščitili potom vaše nevtralnosti. Ako se zavedate enega škandala, zavedajte se tudi drugih škandalov v tovarni, in zunaj tovarne, pa začnite enkrat res pozitivno delati, ne pa na vseh koncih in krajih samo razdirati, ako vam je sploh kaj za pravo skupno delo v organizaciji. Le na ta način bomo spoznali vse škanale, ki se dnevno dogajajo in jih bomo polagoma tudi skupno odstranili. Delavstvu, ki si želi izboljšanja svojega položaja potom razredne zavednosti vse to v razmišljanje. — Socialist.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Mojeveža izbira
različnih pletenin, majic, nogavic
in rokavic pri tvrdki

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

RUPERT JEGGLITSCH

FRANZ FRANGESCHA NASLEDNIK

trgovina železnine in zaloga ribarskega orodja

Gosposka ulica 11.

MARIBOR

Gosposka ulica 11.

TVRDKA
GRIČAR & MEJAČ

ZALOGA OBLEK ZA GOSPODE DAME IN OTROKE SE NAHAJA

V ŠELENBURGOVI ULICI 3, VOGAL KROGLJEVE ULICE.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo, pohištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na tvrdko

STONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6

V Paradižu

sta bila brez obleke

ADAM in EVA

sedaj tega ni treba, ker se dobe vsakovrstne obleke za gospode, dame in otroke v trgovini

O. Bernatovič,

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Iščem mesta kot

poslovodja ali skladiščnik

v kakem večjem podjetju. Sem popolnoma vešč v manufakturni, specerijski in železninski stroki. Znam pridobivati odjemalce. Sedaj sem nameščen v večji trgovini mešane stroke kot poslovodja. Naslov pod „uljuden in zanesljiv“ poštno ležeče Litija.

Pletene jopice,
rokavice, nosavice,

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Pridobivajte naročnike

Galalit

Koščeni

Biserni

Gumbi

Prvovrstni. Brez konkurence.

Tovarna za gumbi, Slov. Bistrica.